

MARC PER A LA IMPLANTACIÓ DELS PROGRAMES OFICIALS DE POSTGRAU

Acord núm. 205/2005 pel qual s'aprova el Marc per a la implantació dels programes oficials de postgrau

- Document aprovat per consens per la Comissió de Docència del Consell de Govern del dia 12/07/2005
- Document aprovat pel Consell de Govern del dia 22/07/2005

DOCUMENT CG 13/07 2005

Vicerektorat d'Ordenació Acadèmica
Juliol 2005

MARC PER A LA IMPLANTACIÓ DELS PROGRAMES OFICIALS DE POSTGRAU A LA UPC

Índex

1. Introducció

2. Aspectes normatius que es recullen al RD de postgrau

- 2.1 Criteris i conceptes generals dels programes oficials de postgrau
- 2.2 Accés als programes oficials de postgrau
- 2.3 Elaboració de programes oficials de postgrau
- 2.4 Col·laboració interdepartamental i interuniversitària
- 2.5 Aprovació i acreditació dels programes oficials de postgrau
- 2.6 Finalitat i estructura dels màsters
- 2.7 Organització dels programes oficials de postgrau (òrgans responsables)
- 2.8 El tercer cicle: estudis de doctorat

3. Consell Interuniversitari de Catalunya: criteris de programació i aspectes a definir

- 3.1 Criteris generals per a la programació de postgraus
- 3.2 Criteris específics per als postgraus
- 3.3 Criteris per al procés de transició
- 3.4 Enumeració d'altres aspectes amb incerteses

4. Aspectes acadèmics dels programes oficials de postgrau de la UPC

- 4.1 Abast dels programes de postgrau
- 4.2 Objectius dels programes de postgrau
- 4.3 Accés als programes de postgrau
- 4.4 Estructura acadèmica del màster
- 4.5 Coneixement de terceres llengües (accés)
- 4.6 Línies de recerca
- 4.7 Acreditació dels programes oficials de postgrau

5. Implantació dels programes oficials de postgrau de la UPC

- 5.1 Viabilitat dels programes de postgrau
- 5.2 Gestió dels Programes oficials de postgrau
- 5.3 Criteris de programació de màsters
- 5.4 Memòria dels estudis de màster
- 5.5 Transitori del doctorat

Annex 1: Calendari dels propers mesos

Annex 2: Esquema dels programes oficials de postgrau

1. Introducció

Els reials decrets que regulen els estudis de grau i postgrau introdueixen, com a novetat al sistema universitari espanyol, els programes de postgrau i els títols de màster i transformen radicalment l'estructura del doctorat.

Del RD de postgrau es deriva la responsabilitat de les universitats, en el marc de la seva autonomia, per definir i desenvolupar les estratègies de la formació universitària orientada a l'especialització professional, acadèmica i investigadora.

D'altra banda, les universitats catalanes tenen un marc de referència propi. Els criteris generals per a la programació dels estudis oficials de postgrau, acordats per les universitats catalanes al Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC), marcaran les pautes per definir quines propostes de les universitats formaran part de la programació universitària amb les mateixes implicacions que l'oferta de grau ha tingut fins ara.

Per a completar la visió del context, cal tenir en compte la situació actual respecte a l'agenda del procés. El factor més important és que està pendent la publicació del catàleg de títols de grau i de les seves directrius generals pròpies, així com de les directrius pròpies dels màsters amb competències professionals.

El DURSI ha establert unes pautes d'actuació per a l'ordenació dels estudis de postgrau que formin part de la programació universitària a Catalunya, amb dos nivells de planificació:

- Previsió global de la universitat. És l'enfocament general que projecta la universitat per al conjunt dels programes oficials de postgrau, per a un horitzó temporal prou ampli. Aquesta planificació global ha d'estar en consonància amb la planificació estratègica de les activitats de docència i recerca, amb caràcter plurianual i d'acord amb la expertesa i potencialitats de cada universitat. A partir de les propostes de les universitats, el DURSI elaborarà una planificació global amb la finalitat que serveixi de guia per a l'enfocament de la programació dels propers anys.
- Proposta específica per al curs 2006-07. En el marc de la planificació global i tenint en compte que s'obre un període transitori en el qual seguirà impartint-se bona part de les titulacions actuals (en particular segons cicles i programes de doctorat), la universitat presentarà al DURSI, la proposta específica d'estudis de màster per al curs 2006-07.

L'objectiu d'aquest document és establir un marc de referència sobre els criteris per a la planificació i implantació dels programes oficials que condueixin a les titulacions de màster o doctorat en el marc de l'EEES a la UPC.

L'estructura del document és la següent: en primer lloc es presenta una síntesi del RD de postgrau; a continuació, els criteris del CIC per a la programació d'estudis de postgrau; en tercer lloc, els aspectes acadèmics genèrics dels programes de postgrau a la UPC i, finalment, els criteris de la UPC per a la implantació dels programes a la nostra universitat.

Per facilitar la lectura del document, **aquells aspectes que són motiu d'acord, en tractar-se de normativa de la UPC, es remarquen en negreta.** Aquestes normatives segueixen les directrius de l'acord 210/2004 del Consell de Govern sobre el Model Docent de la UPC a l'EEES.

Atès el context, els acords que figuren en aquest document seran revisats pel Consell de Govern en el termini d'un any.

2. Aspectes normatius que es recullen al RD de postgrau

(Totes les cites en cursiva són transcripcions literals de l'articulat del RD 56/2005 de 21 de gener de 2005, que regula els estudis oficials de postgrau)

2.1 Criteris i conceptes generals dels programes oficials de postgrau

L'article 2 del RD 56/2005 defineix la finalitat i naturalesa dels programes oficials de postgrau (POPs):

"Los estudios oficiales de Posgrado tienen como finalidad la especialización del estudiante en su formación académica, profesional o investigadora y se articulan en programas integrados por las enseñanzas conducentes a la obtención de los títulos de Máster o Doctor."

2.2 Accés als programes oficials de postgrau

Els articles 3.1 i 3.3 estableixen l'accés als POPs:

"Sin perjuicio de las condiciones específicas contenidas en el artículo 10.3 respecto del doctorado, para el acceso a los estudios oficiales de Posgrado será necesario estar en posesión del título de Grado u otro expresamente declarado equivalente. Excepcionalmente, y previa solicitud individual y razonada del interesado, las universidades, mediante resolución rectoral, previo informe vinculante del Consejo de Dirección, podrán admitir a aquellos estudiantes que, sin estar en posesión del correspondiente título, acrediten haber superado al menos 180 créditos correspondientes a las enseñanzas de primer ciclo, siempre y cuando entre estos esté comprendida la totalidad de los contenidos formativos comunes de un título de Grado. "

" Los estudiantes podrán acceder a cualquier programa oficial de Posgrado relacionado o no científicamente con su currículo universitario, y en cualquier universidad, previa admisión efectuada por el órgano responsable del indicado programa, conforme a los requisitos de admisión específicos y criterios de valoración de méritos que, en su caso, establezca la universidad. "

Pel que fa als estudiants en possessió de títols superiors estrangers, l'apartat 3.2 exposa:

"Los estudiantes que estén en posesión de un título de educación superior extranjero y pretendan cursar en España estudios de Posgrado podrán acceder a estos previa homologación de aquel al título español que habilite para dicho acceso, de conformidad con el procedimiento previsto en la normativa vigente al respecto."

No obstante lo anterior, las universidades podrán admitir a titulados conforme a sistemas educativos extranjeros sin necesidad de la homologación de sus títulos, previa comprobación de que aquellos acreditan un nivel de formación equivalente a los correspondientes títulos españoles de Grado y que facultan en el país expedidor del título para el acceso a estudios de Posgrado. Esta admisión no implicará, en ningún caso, la

homologación del título extranjero de que esté en posesión el interesado, ni su reconocimiento a otros efectos que el de cursar los estudios de Posgrado. Una vez superadas las enseñanzas de Posgrado correspondientes, los títulos de Máster o de Doctor obtenidos tendrán plena validez oficial. "

2.3 Elaboració de programes oficials de postgrau

L'article 4, sobre elaboració de programes de postgrau, regula tres aspectes:

- La competència i autonomia de la universitat per elaborar i organitzar els POP:

"1. Los programas de Posgrado se elaborarán y organizarán en la forma que establezca cada universidad, de acuerdo con los criterios y requisitos académicos que se contienen en este real decreto."

- Qui els promou i aprova:

"2. A tal fin, los citados programas serán propuestos, a iniciativa del órgano responsable de su desarrollo, por una comisión de estudios de Posgrado designada por la universidad. Dichos programas deberán ser aprobados por el Consejo de Gobierno de la universidad."

- La inexistència de duplicitats:

"3. En una misma universidad no podrán aprobarse dos o más programas oficiales de Posgrado cuyos objetivos y contenidos coincidan sustancialmente. "

2.4 Col·laboració interdepartamental i interuniversitària

La implantació de programes de postgrau pot estar basada en acords de col·laboració interdepartamental i/o interuniversitària per al disseny i impartició de programes conjunts. Els programes conjunts hauran d'ajustar-se als criteris i normes generals. L'article 7 del RD estableix les condicions:

"1. Los programas oficiales de Posgrado interdepartamentales se organizarán de acuerdo con los requisitos generales que establece este real decreto y con el procedimiento que establezcan las universidades.

2. Los programas oficiales de Posgrado conjuntos que, en su caso, establezcan las universidades deberán ajustarse a los requisitos y criterios contenidos en este real decreto.

3. El convenio que a tal efecto se suscriba especificará cuál de las universidades participantes en el programa de Posgrado será responsable de la tramitación de los expedientes de los estudiantes, así como de la expedición y registro de un único título conjunto oficial de Posgrado, o bien si cada universidad expedirá el título correspondiente, con sujeción a los requisitos establecidos en la orden del Ministerio de Educación y Ciencia a que se refiere el artículo 3.1 del Real Decreto 55/2005, de 21 de enero, por el que se establece la estructura de las enseñanzas universitarias y se regulan los estudios universitarios oficiales de Grado.

4. Las universidades podrán celebrar convenios con universidades extranjeras para el desarrollo de programas oficiales de Posgrado conjuntos. La elaboración, requisitos y

aprobación del programa deberá ajustarse a lo establecido en este real decreto. El Ministerio de Educación y Ciencia regulará las particularidades que resulten de aplicación al presente supuesto. "

2.5 Aprovació i acreditació dels programes oficials de postgrau

Sobre el procediment d'aprovació i implantació per part de les autoritats acadèmiques estatals o autonòmiques, l'article 5¹ estableix el següent:

"La implantación de los programas oficiales de Posgrado requerirá los informes previos favorables de la comunidad autónoma correspondiente y del Consejo de Coordinación Universitaria.

A fin de evacuar el citado informe, antes del 15 de febrero de cada año, las universidades enviarán al Consejo de Coordinación Universitaria la relación de los programas de Posgrado de nueva implantación para el curso académico siguiente.

Una vez emitido el informe favorable del citado órgano consultivo, el Ministro de Educación y Ciencia aprobará la relación de los programas de Posgrado de nueva implantación cuyas enseñanzas tengan carácter oficial y conduzcan a la obtención del título correspondiente. Dicha relación será publicada en el Boletín Oficial del Estado."

Una vegada implantats, els POPs seran acreditats per les Agències de Qualitat que siguin competents d'acord amb la legislació vigent, i per les mateixes universitats; l'article 6, sobre avaluació dels POP, estableix el següent:

"1. Una vez implantados, los programas oficiales de Posgrado conducentes a la obtención de los títulos de Máster o Doctor serán evaluados por la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación, en colaboración con las comunidades autónomas y las propias universidades.

2. El Ministerio de Educación y Ciencia, previo informe del Consejo de Coordinación Universitaria, publicará los criterios, indicadores y estándares de calidad requeridos para la acreditación de los respectivos estudios.

3. El informe de evaluación sobre la calidad de dichas enseñanzas será remitido a la universidad, al órgano competente de la correspondiente comunidad autónoma, al Consejo de Coordinación Universitaria y al Ministerio de Educación y Ciencia que actuará según lo dispuesto en la normativa vigente."

2.6 Finalitat i estructura dels màsters

A l'article 8 del RD 55/2005, sobre l'estructura dels estudis de grau, hi figura una descripció global de la finalitat del segon cicle:

"...El segundo ciclo de los estudios universitarios estará dedicado a la formación avanzada, de carácter especializada o multidisciplinar, dirigida a una especialización

¹ La Generalitat va plantejar un conflicte de competències a propòsit d'aquest article i el següent. El govern de l'Estat s'ha compromès a modificar el RD en el sentit que la competència per aprovar els POPs correspon, en el cas de les universitats catalanes, a la Generalitat i la seva avaluació a l'AQU. Tanmateix, a hores d'ara encara no s'ha publicat al BOE la modificació del decret.

académica o profesional o bien a promover la iniciación en tareas investigadoras. La superación del ciclo dará derecho a la obtención del título de Máster...."

La nova regulació dels estudis de postgrau no imposa habitualment directrius generals pròpies sobre els continguts formatius dels ensenyaments de màster o doctorat. Al RD s'estableixen les directrius generals comunes que garanteixin els requisits mínims que han de complir en la seva estructura i organització acadèmica, com ara que la durada dels màsters ha de ser d'entre 60 i 120 ECTS. Excepcionalment, el MEC pot establir directrius generals pròpies per a l'organització d'alguns estudis de màsters:

"1. Los estudios universitarios de segundo ciclo conducentes a la obtención del título oficial de Máster tendrán una extensión mínima de 60 créditos y máxima de 120, y estarán dedicados a la formación avanzada, de carácter especializado o multidisciplinar, dirigida a una especialización académica profesional o bien a promover la iniciación en tareas investigadoras.

2. Los estudios oficiales de Máster podrán incorporar especialidades en la programación de sus enseñanzas que se correspondan con su ámbito científico, humanístico, tecnológico o profesional."

3. El Gobierno podrá establecer directrices generales propias y requisitos especiales de acceso en los estudios conducentes al título oficial de Máster, en aquellos casos en que, según la normativa vigente, dicho título habilite para el acceso a actividades profesionales reguladas. "

2.7 Organització dels programes oficials de postgrau (òrgans responsables)

L'article 9 estableix les funcions de l'òrgan responsable del programa i també les condicions mínimes per a l'obtenció del títol de màster.

"1. La universidad, a propuesta del órgano responsable del desarrollo de cada programa, asignará un número determinado de créditos a cada una de las materias y actividades formativas del programa.

2. El órgano responsable del desarrollo del programa fijará el número mínimo de créditos, así como las materias del programa que ha de cursar cada estudiante, en función de la formación previa acreditada por este. En todo caso, para la obtención del título de Máster será preciso cursar, dentro del programa, un mínimo de 60 créditos.

3. La universidad, a propuesta del órgano responsable del desarrollo del programa, podrá autorizar la colaboración de profesionales o investigadores que no sean profesores universitarios, bajo la supervisión de uno o varios de los profesores del programa. Asimismo, podrá establecer acuerdos de colaboración con otras instituciones u organismos públicos y privados, así como con empresas o industrias. Todas estas colaboraciones deberán contar con la autorización previa de la universidad, a propuesta del órgano responsable del desarrollo del programa. "

2.8 El tercer cicle: estudis de doctorat

A l'article 10 hi figura una descripció global de la finalitat del tercer cicle:

" El tercer ciclo de los estudios universitarios tendrá como finalidad la formación avanzada del estudiante en las técnicas de investigación, podrá incluir cursos, seminarios u otras actividades dirigidas a la formación investigadora e incluirá la elaboración y presentación de la correspondiente tesis doctoral, consistente en un trabajo original de investigación. La superación del ciclo dará derecho a la obtención del título de Doctor, que representa el nivel más elevado en la educación superior, acredita el más alto rango académico y faculta para la docencia y la investigación, de acuerdo con la legislación vigente."

Respecte a les línies de recerca i el professorat amb el perfil adequat per a la direcció de tesis doctorals, l'apartat 10.2 estableix el següent:

" Las universidades, en sus programas oficiales de Posgrado, establecerán las líneas de investigación de cada uno de ellos, la relación de profesores e investigadores encargados de la dirección de tesis doctorales, el número máximo de estudiantes, los criterios de admisión y selección y, en su caso, la programación y los requisitos de formación metodológica o científica. "

L'accés al 3r cicle requereix haver completat un mínim de 300 ECTS entre grau i postgrau, dels quals 60 com a mínim han de correspondre a postgrau (apartat 10.3):

"3 El estudiante, una vez obtenido un mínimo de 60 créditos en programas oficiales de Posgrado o cuando se halle en posesión del título oficial de Máster, podrá solicitar su admisión en el doctorado, siempre que haya completado un mínimo de 300 créditos en el conjunto de sus estudios universitarios de Grado y Posgrado.

4. La admisión de los estudiantes en el doctorado se llevará a cabo de acuerdo con el procedimiento y los criterios de selección establecidos por la universidad

5. Una vez admitido, el estudiante formalizará su matrícula como estudiante de doctorado. Esta inscripción le otorgará el derecho a la tutela académica, a la utilización de los recursos necesarios para el desarrollo de su trabajo y a todos los derechos de participación correspondientes a los estudiantes de programas oficiales de Posgrado."

3. Consell Interuniversitari de Catalunya: criteris de programació i aspectes a definir

El CIC no ha comunicat encara els seus criteris de programació, tot i que ha donat algunes indicacions al respecte.

3.1 Criteris generals per a la programació de postgraus

Els criteris definits pel CIC per als estudis actualment vigents es podrien aplicar, essencialment, a la programació de postgrau oficial. En particular cal assenyalar la plena pertinència dels següents:

- Atenció a les necessitats socials
- Col·laboració intra- i inter-universitària
- Especialització de cada universitat
- Equilibri territorial

- Espai Europeu d'Educació Superior: caldrà tenir present sempre a partir d'ara el criteri de l'EEES, més enllà del compliment estrictament formal dels requisits del RD

3.2 Criteris específics per als postgraus

Sembla probable que es considerin, addicionalment, alguns aspectes més propis del postgrau. Cal tenir present, però, que aquests aspectes no substitueixen els de l'apartat anterior, sinó que els poden complementar o bé hi poden afegir elements remarcables, entre els quals podem assenyalar els següents:

- Elevat component d'internacionalització dels programes
- Adequació del professorat dels POPs a l'orientació dels itineraris i títols a què puguin conduir (professionals o de recerca)
- Menció de qualitat dels programes de doctorat
- Títol propi amb elevada demanda i/o acreditada capacitat d'inserció professional dels seus graduats en l'àmbit europeu

3.3 Criteris per al procés de transició

El CIC enuncia unes recomanacions per a la correcció i coherència del canvi.

En primer lloc, que cada universitat ha d'establir el procediment gradual de transició; és desitjable un ritme uniforme d'implantació dels POPs i de la conseqüent amortització dels estudis relacionats de l'anterior marc.

En segon lloc, es recomana que s'harmonitzin els mecanismes d'adaptació i d'accés als POPs dels estudiants/es i titulats/des dels actuals estudis de segon cicle o doctorat.

També s'han de definir els nous indicadors de finançament de les universitats que es corresponguin amb la nova estructura de l'oferta i demanda universitària.

I, finalment, s'ha de fer un tractament específic dels programes Erasmus Mundus que presenten unes característiques i condicionaments de desenvolupament, gestió i seguiment singulars.

3.4 Enumeració d'altres aspectes amb incerteses

- Fixació de preus del postgrau a les universitats públiques
- Criteris d'acreditació i efectes sobre la continuïtat del programa
- Concreció de títols de grau
- Exclusivitat de la denominació "màster"
- Tractament dels màsters amb directrius generals pròpies
- Estructura definitiva dels Programes de Postgrau
- Adaptació dels ajuts dels actuals programes de doctorat al nou escenari (beques, mobilitat de professorat en els doctorats amb menció de qualitat; etc)

4. Aspectes acadèmics dels programes oficials de postgrau de la UPC

Totes les normes que figuren en aquest apartat i el següent tenen caràcter genèric; tanmateix, atesa la heterogeneïtat de la UPC, les unitats bàsiques que promouguin

màsters i doctorats poden proposar al Consell de Govern excepcions, raonades, als criteris establerts.

4.1 Abast dels programes de postgrau

Els àmbits en els quals es desenvolupa l'activitat docent i de recerca de la UPC defineix el marc general dels POPs, atenent al principi d'especialització de la universitat per cobrir de forma coherent el mapa global dels estudis de postgrau de Catalunya. Els programes de postgrau han de cobrir tot l'espectre temàtic, en un nombre reduït per fer-los viables.

Els POPs de la UPC consten d'un o més d'un màster, en nombre reduït i d'una o més d'una línia de recerca de doctorat, amb una relació de PDI encarregat de la direcció de tesis.

4.2 Objectius dels programes de postgrau

L'adopció del sistema ECTS en el disseny dels plans d'estudis implica la definició precisa dels objectius del programa de formació, que han de ser coherents amb el què estableix el marc regulador respecte a la finalitat de cada un dels tres cicles de què consta la formació superior.

Els objectius de la titulació es defineixen en termes de competències específiques que haurà adquirit la persona titulada com a resultat del procés de formació i que corresponen a les necessitats específiques per al desenvolupament professional o de recerca relatiu a la titulació concreta. També s'hauran de definir les competències genèriques o de tipus transversal. en relació a la capacitat analítica i crítica davant de nous coneixements, a la capacitat d'adaptació a contextos no familiars, a la capacitat de creativitat i innovació, de comunicació i lideratge, etc.

4.3 Accés als programes de postgrau

Pel que fa als requisits de crèdits que estableix el RD per accedir a màsters o doctorats, la UPC considera equivalent les actuals titulacions de primer cicle de 3 anys i els actuals primers cicles de 3 anys (de titulacions de primer i segon cicle) a 180 ECTS i les actuals titulacions de 5 anys a 300 ECTS. En tots els casos es podran establir complements de formació, en funció dels estudis cursats prèviament.

4.4 Estructura acadèmica del màster

Els màsters han d'estar definits en un àmbit temàtic ampli i poden incloure especialitats. Poden tenir orientació d'especialització professional, de recerca o, preferiblement, ambdues.

Els màsters de la UPC tindran en general 120 ECTS, però no s'exclou que tinguin valors entre 60 i 120 ECTS.

El pla d'estudis determinarà el conjunt d'assignatures obligatòries i les activitats formatives o assignatures optatives i establirà la forma d'avaluar, tot contemplant la possibilitat d'avaluar per blocs d'assignatures. També establirà les proporcions mínimes i/o màximes d'assignatures obligatòries, optatives i activitats formatives. L'oferta d'optatives estarà limitada, en funció del nombre d'estudiants que accedeixen al màster i de la possible existència d'especialitats i/o orientacions.

El disseny del pla d'estudis serà coherent amb les orientacions del model docent de la UPC a l'EEES; en concret, d'acord amb la proposició 23.1

" En conjunt, l'adaptació a l'EEES ha d'implicar la reducció del nombre de classes magistrals i l'augment d'activitats que fomentin el treball personal de l'estudiant i el treball cooperatiu",

la relació hores de treball estudiant / hores de classe presencial ha de ser alta.

El pla d'estudis inclourà amb caràcter general el projecte o tesina de màster i el nombre de crèdits assignats, que no serà inferior a 15 ECTS.

El calendari lectiu s'organitza per semestres, però es poden fer assignatures anuals i també intensives. El nombre màxim d'assignatures corresponents a un semestre en el pla d'estudis és de 6 i cada assignatura ha de tenir un mínim de 5 ECTS, que representen un mínim de 125 hores de treball de l'estudiant.

No hi haurà repetició de docència d'assignatures de diferents semestres dins del mateix any acadèmic i es pot preveure la possibilitat de docència biennal.

4.5 Coneixement de terceres llengües (accés)

Amb caràcter general, per accedir als programes de màster, s'haurà d'acreditar el coneixement d'una tercera llengua, amb un nivell determinat, que s'especificarà en la proposta de pla d'estudis.

Les condicions d'accés als màsters internacionals, pel que fa al coneixement de la llengua del país i de la llengua o llengües d'impartició de la docència, estaran d'acord amb la normativa establerta pel consorci del màster.

4.6 Línies de recerca

La UPC entén que les línies de recerca associades als programes de postgrau tenen per objectiu orientar als i a les estudiants potencials de doctorat respecte de les grans àrees en què es pot realitzar la tesi en aquell programa. Igualment, han de servir per organitzar-ne l'accés, dictar els complements de formació que puguin escaure's, etc. Per tant, no es correspondran amb les antigues línies ni amb els actuals grups de recerca. En general, han de ser molt més àmplies.

Les línies de recerca tenen associada una relació de professorat de la UPC amb el perfil adequat per a la recerca i la direcció de tesis doctorals en l'àmbit temàtic del programa.

Normalment, les línies de recerca estaran associades a programes de màster o a especialitats d'aquests programes, però excepcionalment pot haver-hi línies sense màster (si no hi ha prou capacitat docent o demanda d'estudiants per fer viable el màster) i màsters professionals sense línies.

El Consell de Govern aprovarà una regulació de les línies de recerca dels postgraus. Aquesta regulació inclourà el procediment pel qual s'associen unitats bàsiques i grups de recerca amb les línies.

4.7 Acreditació dels programes oficials de postgrau

Els POPs s'han de sotmetre a un procés d'acreditació, un cop implantats. Tanmateix, la legislació de referència no és, a hores d'ara, concloent: d'una banda, per la modificació anunciada en el RD de postgrau, que donaria la competència d'acreditació a l'AQU; de l'altra, per la necessitat d'adaptar el RD 49/2004 d'homologació de títols oficials a l'esmentat RD de postgrau.

Tot i això, a partir de la documentació elaborada pels grups de treball de l'ANECA i dels criteris que utilitza l'AQU en els plans pilot de l'EEES a Catalunya, es pot inferir que l'acreditació es podria basar en l'existència de procediments públics d'informació (objectius, condicions i mecanisme d'accés, pla d'estudis si escau, etc) i seguiment (resultats acadèmics, formació ben orientada a la inserció laboral o la recerca, mecanismes de garantia de qualitat, etc) dels estudis i l'existència de les condicions necessàries per al seu desenvolupament (equipaments, professorat prou qualificat tant des del punt de vista docent com del de recerca, etc).

La programació operativa dels postgraus haurà de preveure com s'organitzarà i quins procediments s'utilitzaran per obtenir les evidències vinculades als criteris que es defineixin. El Gabinet Tècnic de Planificació, Avaluació i Estudis difondrà el sistema i els procediments que facilitin l'obtenció de documents i dades necessàries per a l'obtenció de l'acreditació corresponent.

5. Implantació dels programes oficials de postgrau de la UPC

5.1 Viabilitat dels programes de postgrau

La implantació dels programes de postgrau requereix que siguin viables, tenint en compte dos factors principals: suficient demanda potencial d'estudiants i prou capacitat docent amb el PDI actual. La implantació de nous programes implicarà, per tant, l'amortització i/o adaptació de docència dels estudis actualment vigents.

5.2 Gestió dels Programes oficials de postgrau

Els POPs impliquen, sovint, diverses unitats bàsiques i això fa necessari clarificar com es distribueixen les tasques de gestió entre aquestes unitats.

En el cas dels estudis de màster, cal distingir entre els que tenen directrius pròpies i porten associades competències professionals i la resta.

Els màsters amb directrius pròpies, tant pels seus continguts com pel fet d'estructurar-se de manera conjunta amb una titulació de grau, seran gestionats totalment per centres docents, d'una manera anàloga als estudis de 2n cicle actuals.

Pel que fa als altres màsters, cada proposta ha de consignar quines són la o les unitats promotores d'aquell estudi i, si escau, també la llista d'altres unitats que hi col·laboraran. La o les unitats promotores han de proposar el nomenament d'una persona responsable del màster i, si ho consideren necessari, d'una comissió que l'assisteixi. Atès les tasques que pertocuen a la persona responsable, seria recomanable que es tractés d'algun càrrec (cap d'estudis, subdirector, etc) d'alguna de les unitats

implicades. Els possibles casos de discrepància, tant pel que fa al nomenament de la persona responsable com a la composició de la comissió, seran resolts pel Consell de Govern.

En el cas del doctorat, aquest s'articula a partir de les línies de recerca que esmenta el RD de postgrau. Quan es defineixin les esmentades línies en un programa, ha de constar quines són la o les unitats bàsiques i el o els grups de recerca associats a la línia. La o les unitats bàsiques associades han de proposar el nomenament d'una persona responsable de la línia, que pot ser assistida per una comissió, si ho consideren necessari. Això no representa altra cosa que reproduir l'esquema dels responsables dels programes de doctorat actuals i de les comissions de doctorat que tenen molts d'ells. Els possibles casos de discrepància, tant pel que fa al nomenament de la persona responsable com a la composició de la comissió, seran resolts pel Consell de Govern.

El RD estableix que cada programa de postgrau ha de tenir un òrgan responsable, al qual atribueix diverses funcions. A la UPC, aquest òrgan estarà constituït per totes les persones responsables de màsters i línies de recerca de doctorat del programa. Entre elles han d'acordar qui exercirà la presidència i la secretaria de l'òrgan.

Atesa la grandària genèrica dels programes de postgrau que es contempen a la UPC, sembla lògic que l'òrgan responsable del programa delegui alguna de les atribucions que li confereix el RD en les persones responsables (i comissions que l'assisteixen, si és el cas) dels diversos màsters i línies de recerca de doctorat:

- **La persona responsable d'un màster (i la comissió que l'assisteix, si és el cas) exerciria les següents competències:**
 - **Admissió d'estudiants (inclou determinar els criteris de selecció); establiment del nombre de crèdits i les assignatures que han de cursar i propostes de col·laboració de professionals no PDI**
- **La persona responsable d'una línia de recerca de doctorat (i la comissió que l'assisteix, si és el cas) exerciria, d'acord amb les directrius que estableixi la comissió de doctorat de la UPC les següents competències:**
 - **Admissió d'estudiants (inclou determinar els criteris de selecció); establiment, si escau, de la formació complementària que esmenta el punt 1 de l'article 10 del RD; assignació de directors de tesi; remissió de les tesis, els informes i les propostes de tribunals a la comissió de doctorat de la UPC; recepció de les denegacions de defensa de tesi; remissió d'un exemplar de la tesi a cada membre del tribunal i reconeixement d'activitats realitzades a l'estranger cara a la menció europea del títol de doctor**
- **L'òrgan responsable del programa mantindria les següents competències:**
 - **Proposta del nombre de crèdits de les assignatures i activitats formatives dels màsters², a proposta de les unitats promotores i atenent a les possibles sinergies amb altres assignatures del programa**

² Aquesta competència no es podrà exercir pels màsters que s'hagin d'impartir ja el curs 2006/07, perquè la tasca és prèvia a la constitució de l'òrgan. En aquest cas, la proposta la faran les unitats promotores del màster

- **Seguiment de l'entrada i els resultats acadèmics dels estudiants dels diversos màsters i del doctorat del programa, per elevar-ho a les Comissions d'estudis de postgrau i de doctorat de la UPC**

Més enllà de l'organització interna de cada programa, hi ha tres òrgans de la universitat amb competències en l'àmbit del postgrau:

- **La Comissió d'Estudis de Postgrau de la UPC, que en la fase inicial del desplegament del postgrau (fins juny de 2006) serà la Comissió Permanent del Consell de Govern i que és competent en la sanció, prèvia remissió al Consell de Govern, de les propostes de POPs i de màsters, així com de les seves memòries**
- **La Comissió de Doctorat de la UPC, amb les competències que fixa l'article 108 dels Estatuts de la UPC i que estableix les directrius a seguir pels responsables de línies de recerca de doctorat pel que fa a les propostes de director o directora de tesi, admissió de tesis, nomenament de tribunals, etc.**
- **El Consell de Govern, que acorda el catàleg de POPs i la seva programació (estudis de màster i les seves memòries, línies de recerca de doctorat), prèvia remissió al DURSI.**

Pel que fa a la gestió acadèmica administrativa (matrícula, expedients i títols) dels màsters sense directrius pròpies, aquelles unitats promotores que no puguin assumir algunes de les tasques a realitzar hauran d'arribar a acords amb algun centre docent o unitat transversal de gestió que cobreixi la gestió acadèmica, per tal que ho faci. Anàlogament per les necessitats d'equipaments (aules, laboratoris) i material, cas que les unitats promotores no puguin cobrir-les amb els seus recursos propis. El procés de matrícula serà anual, i es realitzarà en el període comprès entre juliol i setembre.

En el cas del doctorat, en aquesta fase inicial dels postgraus, sembla raonable mantenir la situació actual, en què la gestió es fa, segons el cas, a departaments, centres docents o la unitat de tercer cicle.

5.3 Criteris de programació de màsters

Per a la programació dels màsters, a part del requisit essencial de viabilitat (pel que fa a la demanda potencial d'estudiants i la capacitat lectiva del PDI actual), la UPC tindrà en compte els criteris següents:

- màsters procedents de doctorats amb menció de qualitat o de característiques comparables, o d'estudis de segon cicle
- màsters en què l'estudiant pugui fer part de la formació en altres països, tot i que això no sigui obligatori
- màsters que comparteixen activitats i assignatures comuns en diverses orientacions i especialitats o amb altres màsters i estudis, tot optimitzant els recursos disponibles

5.4 Memòria dels estudis de màster

La o les unitats bàsiques a qui el Consell de Govern encomana la posta en marxa d'un estudi de màster han d'elaborar una memòria, que constarà si més no dels següents apartats:

- **Dades generals del màster**

- Programa de postgrau en què s'emmarca
 - Unitat o unitats bàsiques responsables i col·laboradores (si escau). Altres universitats que hi participen (si escau).
 - Persona responsable i, si escau, comissió que l'assisteix: composició i procediment de designació o d'elecció.
 - Objectius de la titulació
 - Orientació (professional, recerca, ambdues)
- **Justificació del màster**
Possibles antecedents, destinataris a què s'adreça, competències genèriques i específiques dels titulats
- **Viabilitat**
 - Justificació de la demanda potencial
 - Recursos docents: amortització d'estudis anteriors i sinergies amb d'altres estudis, previsió del professorat implicat i descripció del seu nivell acadèmic
 - Recursos materials i infraestructures
 - Gestió acadèmica administrativa
- **Estructura i organització del pla d'estudis**
 - Nombre de places que s'ofereixen
 - Criteris d'admissió i selecció dels candidats i candidates
 - Estructura del pla d'estudis:
 - Itineraris que poden conduir a especialitats i/o orientacions diferents
 - Assignatures del programa: caràcter obligatori o optatiu, crèdits ECTS, descripció de les competències i dels mecanismes d'avaluació, organització temporal, previsió de pràctiques acadèmiques o professionals si escau, treball o tesina de màster.
 - Plans de mobilitat dels estudiants (si escau)
- **Mecanismes de seguiment i millora de la qualitat del programa**
Organització i mecanismes per al seguiment del programa i pla de millora

Aquestes memòries podran ser sotmeses a revisió per tercers, a criteri de la comissió d'estudis de postgrau. Posteriorment, es presenten per a la seva aprovació, si escau, als òrgans de govern (comissions de docència i/o doctorat, comissió de postgrau, Consell de Govern) i, finalment, es remeten al DURSI per a la seva aprovació.

5.5 Transitori del doctorat

El procés de canvi de l'estructura del doctorat per adaptar-se al nou marc dels POPs, seguirà una pauta que es resumeix en l'esquema temporal següent:

- Curs 2005-2006
 - Es mantenen els 46 programes de doctorat actuals
 - Condicions d'admissió per a realitzar la tesi:
 - haver obtingut el DEA

- Curs 2006-2007
 - Pot haver-hi una disminució de programes de doctorat; perquè alguns s'amortitzin per donar lloc a màsters amb orientació de recerca.
 - Condicions d'admissió per a realitzar la tesi:
 - haver completat un mínim de l'equivalent a 300 ECTS entre grau i postgrau, dels quals 60 com a mínim han de correspondre a postgrau o 2n cicle actual i, si escau, haver realitzat els complements de formació (cursos, projecte de tesi, etc.), que, en funció dels estudis cursats prèviament, determinin els responsables de l'admissió al doctorat. Aquests complements s'orientaran a la formació en metodologies de recerca i a l'adquisició de coneixements relacionats amb la línia de recerca.
 - l'admissió es realitzarà, segons el cas, a partir d'una línia de recerca o d'un programa de doctorat actual (en virtut de la disposició transitòria primera del RD³; en aquest cas el requisit d'accés segueix essent haver obtingut el DEA)

- Curs 2007-2008 i següents
 - Extinció dels programes de doctorat (no hi haurà matrícula de nous estudiants); hi haurà un nombre indeterminat de nous màsters
 - Condicions d'admissió per a realitzar la tesi:
 - haver completat un mínim de l'equivalent a 300 ECTS entre grau i postgrau, dels quals 60 com a mínim han de correspondre a postgrau o 2n cicle actual i, si escau, haver realitzat els complements de formació (cursos, projecte de tesi, etc.), que, en funció dels estudis cursats prèviament, determinin els responsables de l'admissió al doctorat.
 - l'admissió es realitzarà, segons el cas, a partir d'una línia de recerca o d'un programa de doctorat actual (en virtut de la disposició transitòria primera del RD; en aquest cas, doncs, el requisit d'accés segueix essent haver obtingut el DEA)

Annex 1: Calendari dels propers mesos

En els propers mesos, estan previstes les activitats següents:

- Després de l'anàlisi i valoració de les propostes, la Comissió constituïda elaborarà la proposta de previsió global o "mapa" de programes oficials de postgrau, i la relació dels màsters que tinguin prevista la seva implantació al curs 2006-07. El Consell de Govern aprovarà si s'escau, durant el mes de juliol, les propostes de la Comissió, que seran després presentades a les reunions decisòries del CIC.
- La resolució del CIC determinarà el mapa global per a les universitats catalanes dels programes oficials de postgrau i la programació específica per al curs 2006-07.

³ “A los estudiantes que, en la fecha de entrada en vigor de este real decreto, hubiesen iniciado los estudios de doctorado, se les aplicarán las disposiciones reguladoras del doctorado (...) por las que hubieran iniciado los mencionados estudios...”

- Les unitats bàsiques responsables dels màsters inclosos a la programació específica per al curs 2006-07 elaboraran, per encàrrec del Consell de Govern, la memòria de la titulació abans de l'1 d'octubre.
- La Comissió d'Estudis de Postgrau realitzarà la valoració acadèmica i econòmica de les memòries presentades, prèvia validació pel Servei de Gestió Acadèmica i, si escau, revisió per tercers. Una vegada acceptades, presentarà al Consell de Govern la proposta de programació de màsters per al curs 2006-07. Aquest procés tindrà lloc durant el mes d'octubre i primera quinzena de novembre. També s'han d'aprovar les línies de recerca de doctorat dels programes oficials de postgrau.
- Abans del 15 de novembre està previst trametre al DURSI les memòries aprovades pel Consell de Govern per a què aprovi els programes oficials i els inclogui a la relació de màsters de la programació universitària del curs vinent.

Annex 2: Esquema dels programes oficials de postgrau

